

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adresele sale „Foia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foia națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserțiunile ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătească înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

„IZBÎNDA LIMBEI MAGHIARE”

— Gendarmii intră într-o biserică nemțească ca s'ajute preotului renegat să introducă limba ungurească în slujbă. —

O prevestire pentru cei ce nu să tem de biserica greco-catolică maghiară.

Niciodată poate eu s'a vorbit în foile noastre atîta despre biserică și slujba dumnezeiască, ca în vara aceasta. Noi Românii am fost loviți în cele dumnezeiești așa de năpraznic și de crud, că a trebuit să adunăm douăzeci de mii de suflete, în adunarea de la Alba-Iulia ca să strige într'un singur glas, că ceea ce plănuște guvernul de azi al Ungariei împotriva bisericii greco-cat. române, e hotarnic cu atacul de criminal! Acum vedem că loviturile acestea împotriva bisericii nu se plănușesc numai la neamul nostru, ci și la alte neamuri locuitoare în țara aceasta. Citim într-o gazetă ungurească sub titlul: „Izbînda limbei maghiare” un foarte desguștător atac la drepturile și limba unui alt neam, atac care răscolește toată scriba oricărui om cu inima cinstită și dreaptă.

În comuna Paks, locuită în cea mai mare parte numai de Nemți, inteligința (?) din sat — așa spune numita foaie — a cerut ca în biserica Nemților, de-acum înainte slujba să se facă pe ungurește!, deoarece o mare parte a poporului a cam uitat limba nemțească, și vorbește mai bucuros ungurește. Episcopul ungar romano-catolic, a adus la cunoștința poporului din Paks, că primește cu mare bucurie, ceea ce a cerut „inteligința” și să învoește ca în biserica romano-catolică a Nemților din Paks predica și alte slujbe, să se facă de acum înainte ungurește, ca în satele romano-catolice ungurești.

Damincă, capelanul bisericii a adus la cunoștința poporului scrisoarea cu acest înțeles a episcopului Zichy și a și început să țină predica și să spună evanghelia ungurește!

Ca să nu fie împedecat la asta de către acei Nemți, cari nu s'au învoit odată cu capul ca limba nemțească să fie scoasă din biserica lor, au intrat în biserică mai mulți jandarmi și polițiști, cari apoi pe Nemții nesupuși i-au dat afară din biserică!

Numărul celor nemulțumiți cu limba ungurească e foarte mic,

și în comună e mare bucurie că s'a băgat limba ungurească, în slujbă.

Din rîndurile acestea noi nu vedem de loc ceea ce vrea foia ungurească să ne facă să vedem, adică o „izbînda a limbei ungurești”, ci vedem numai pomenită volnicie de a scoate din sfîntul lăcaș dumnezeesc limba unui popor și a o înlocui cu una străină de el!

Povestea aceea, că foarte mulți Nemți și-au uitat limba și vorbesc „mai bucuros” ungurește, e o scoronitură patriotică. Și lucrurile, credem noi, s'au întîmplat cam în chipul următor: Poate notarul din sat, învățătorul și preotul (congrua!), fiecare pentru cîte un os de ros și ca să se pună bine cu cei dela putere, au socotit să facă o bravură și, ca să se arate tare slogarnici, au scris episcopului Ungur, și numai în planul al doilea și romano-catolic, că în satul lor „poporul” mai „bucuros” vorbește ungurește, să dea dară scrisoare, învoindu-se să se slujească în biserică ungurește. C'apoi de celelalte grija lor și a gendarmilor! După-ce vlădicul, ungar și el, a dat scrisoarea, capelanul a făcut crima, că, apărut de jandarmi, a început să predice ungurește poporului nemțesc, și cînd poporul infuriat de această păcătoșenie a fost poate împins ca să rupă și odoarele de pe acest popă renegat, atunci jandarmii iute și degrabă au dat afară pe bietii oameni, cari au vrut să nu lase să li se aducă pe cap rușinea aceasta!

Nu „izbînda a limbei ungurești” e ceea ce s'a făcut în comuna Paks cu locuitorii nemți, ci o blăstămată nedreptate față de limba altui neam și o crimă împotriva legii dumnezeiești, care zice „învățați popoarele în toate limbile!”

Tot acest lucru vreau să ni-l facă puternicii zilei nouă Românilor, cu biserica greco-catolică ungurească, și de aceea nu putem noi lăsa fără vorbă volniciile făcute nemților din Paks.

Căci se vede, că biciul păcătos al politicii soviniște deopotrivă lo-

vește azi în toate popoarele țării și anume în ce au ele mai sfînt: limba și legea lor. Oamenii aceea buni și iubitori de limba lor, prin aceea, că au fost dați afară din biserică, au fost totodată opritți ca să aducă prinos și închinare lui Dumnezeu, și fapta aceasta nevrednică de un om de omenie, foia ungurească o numește: „izbînda a limbei ungurești”.

E într'adevăr o revoltătoare călcare a dreptului unui popor și o dovadă, că în țara aceasta azi nimic nu mai e sfînt naintea celor dela putere, nici chiar slujba dumnezeiască, pe care încep s-o calce în picior, în chip barbar și păcătos.

Ni-e rușine nouă de rușinea aceasta a politicii ungurești și ne facem cruce, ca de un lucru drăcesc, care cearcă să samene numai furtună și s'aducă vijelie peste capul pacinicilor și îndelung răbdătoarelor popoare din această țară!

UNELE—ALTELE

Legile militare — întărite.

Ajungînd la mîna Maestății Sale Impăratului-Rege, care acum petrece vara la scîlzile din Ischl — legile nouă militare votate de dieta lui Tisza așa cu puterea în ședințele scandaloase cunoscute, — după-ce acele legi au fost votate și de Casa Magnaților ca „bine făcute și bine votate de dietă” — Maestatea Sa le a dat și consfințirea Coroanei! Sunt acum legi cu deplină putere, — ori le place koșutiștilor și țării, ori ba.

De a l'ncolo soldații vor avea să servească numai doi ani în loc de trei, dar vom avea Regimente mult mai multe și să vor lua feciori mult mai mulți, aproape după fiecare doi feciori de pîn'acum, încă unul!

Sarcinile cu miliția vor fi mult mai mari și în bani și în brațe, în flăcăi!

Insuflețire dîrză și roditoare

putem cu drept numl insuflețirea cu care socialiștii din țară să alipeso de tot ce e al lor și cu care resping ei ori-ce atac și prigonire ce vine asupra partidului lor din partea volniciei puteri a celor dela cîrma țării!

Au dat ei dovadă despre acest

lucru în repetite rînduri. Dau una nouă și zilele astea:

Ziarul lor cel mai de frunte, „Népszava”, a fost luat de guvern în prigonire nefîndurată. Fiindcă a scris cu asprime ca ne-alte foi contra voinicilor lui Tisza asupra luptătorilor pentru votul universal, Tisza a dat poruncă prin uneltele sale, ministrii de comerț și interne, ca „Népszava” să nu mai fie primită a să vinde pe la stațiile căilor ferate!

Văzînd că asta nu folosește, a dat poruncă prin ministerul de interne, că să oprească vinderea pe ulițele din Pesta a numitei foi!

Nici atît nu li-s'a părut destul. Prin finanți, a dat poruncă tuturor traficelor (de care să află în fiecare uliță 4—5 și care, afară de țigări, vînd și foi) să nu mai vîndă nici ele această foie!

Adecă prigonire pe toată linia. Și cum au răspuns socialiștii la această prigonire a foi lor?

Așa, că în timp de cîteva săptămîni, numita foie a căpătat peste 2500 de abonați regulați noi, numai din Budapesta!

Dacă adecă foia lor e prigonită pe stradă și la gări și prin trafice, — cetitorii și-au abonat-o (au plătit-o ca să le vină) de-a dreptul. Și acum le vine prin postă, dar de cetirea ei tot nu s'au lipsit!

Noi, partidul național român, suntem mai prigoniti în toate mișcările noastre naționale, în toată ființa noastră, — mai mult decît socialiștii unguri, — dar noi, o, ce amărit răspundem acestei prigonirii!

La noi foia de zi cea mai răspîndită, n'are atîta abonați, cîtă a căpătat „Népszava” socialiștilor, numai acum în cîteva săptămîni ca răspuns la o singură lovitură a puterii! Și doar cea foie razimă mai ales pe muncitori, pe oameni mai de rînd, iar partidul nostru național, în ce privește foile sale de zi, razimă pe cărturarii unui neam întreg!.

Și tot cam așa de apătoasă e insuflețirea noastră și pe alte tărîmuri de viață!

Iară milioane!

Abia-s doi ani declinnd ministeriul de răzbeiu a venit cu o cerere așa de mare pentru trebuințele armatei, încât lumea s'a spăriat de ea! Să cereau peste 300 milioane pentru tunuri nouă. Guvernele țărilor numai așa s'au învoit la asta, că au primit «asigurare», că mai mult urcări nouă pentru armată, nu să vor cere în timp apropiat. Și au împărțit groaza de milioane pe 5 ani și au început a le plăti.

Azi conducerea armate cere alte 250 milioane, că tunurile de bronz nu-s bune, le trebuie de oțel, și trebuie tunuri nouă la honvezi și trebuie îmbunătățire de plăți, pe baloane, pe mașini de zburat, pe cîte toate!

Gi-că să o împartă sarcina iară pe 5 ani... Să vine cîte 40 milioane îngreunare nouă pe fiecare stat (40 pe Austria, 40 pe Ungaria!).

Toată lumea e îngrozită de aceste nesfârșite creșteri a sarcinilor și așa groaznice, cu susținerea armatei!

Guvernul Lukács-Tisza va tăcea însă și va vota, — numai împăratul să-i ierte a face legea de vot așa cum lor le place, — cît mai dușmănoasă nouă!

Seminar la Orade.

Cu bucurie vestim, că P. S. Sa Episcopul Dr. Radu dela Oradea-Mare s'a hotărît la un pas frumos:

Dela toamnă încolo va adăposti P. S. Sa pe clericii greco-catolici români cari cercetează teologia latină din Orade, zidind pe sama lor un seminar anume. Numai la prelegeri vor mai merge în seminarul latin maghiar. Încolo vor locui în casa lor osebită, unde să nu-i mai iee nimenea la ocări și prigoniri că vorbesc în dulcea limbă a mamei lor! Faptă de laudă săvârșește Preasfințitul Episcop.

La Vălenii-de-Munte,

în România, să încep în 1/14 Iulie cursurile universitare de vară, — un fel de prelegeri de școală înaltă, cu știință mare, pe sama — *tuturor!* Că la Universitate (înalte școli ale țării) umblă numai tinerii ce să pregătesc a fi profesori, medici, advocați, ingineri, etc. Dl prof. Iorga însă, dorind a da privilegiu și celeilalte lumi care nu a avut privilegiu ori răgaz a cerceta o universitate, — să asculte aci, vara, așa amestecînd petrecerea plăcută în un loc de vară, cu învățătura luminătoare, — să asculte aci cursurile mai multor profesori universitari și altor învățați din țară, — cîștigîndu-și cunoștințe nouă, înalte, frumoase, — a înființat aceste cursuri. E o universitate liberă pentru toți cîți numai voesc a o cerceta!

Să duc mulți și dela noi din Ardeal. Mai ales tineri ce ascultă la universitățile ungurești, în limbă streină. Merg acolo și aud predarea feluritelor științe românești, ceea-ce îi înaltă mult sufleteștel

Estan merge la deschiderea cursurilor dela Văleni și P. S. Sa Metropolitul Moldovei și Principile Carol! El par'că zic prin participarea lor: „Iacă voi, mulți boeri și fil de boeri și preoți ai țării, cari de regulă vara fugiți prin cea streinătate și vărsați averi întregi pe la băile ori locurile lor de petrecere: isca aci vi-i locul: pe pămînt românesc, unde îți poți petrece vara tare plăcut, dar în același timp poți să și înveți ceva! Urmați-ne!»

Să-i urmeze tot cel ce înțelege restul tainic și cuminte al acestei chemări, și tot cel ce poate.

Dl profesur Iorga își face și prin acest așezămînt, de dsa iscodit și dat ființei, numele mare!

5 premii, nu 3,

a cîștigat inginerul Aurel Vlaicu la Viena în întrecerea sa cu cei mai mari și isteți zburători ai lumii! Căci la întrecerea de aruncat bomba în un loc arătat, a luat parte de două-ori, și la facerea de cercuri mici și repezi în jurul unui punct, iară de două-ori.

Din cele 5 premii două au fost cele dintii, la cari adevă dl Vlaicu a ieșit întâiul, și numai la 3 întreceri a ieșit ca al doilea ori al 3 lea! Dar totdeauna a ieșit printre cei dintii și totdeauna a cîștigat 6500 cor.

E aceasta o izbîndă așa de frumoasă, că și foi franceze și nemțești, îl laudă foarte tare.

Foi liberale în România cer ca armata română să fie înzestrată cu mașini de zburat Vlaicu, cari s'au dovedit așa de bune la aruncare de bombe unde țintești și la învățuri repezi.

Bucurie în Izrail.

Episcopia gr.-catolică maghiară, fapt împlinit. Papa a dat bulla de învoire.

Foile maghiare saltă de bucurie. 250.000 de credincioși vor fi rupți dela alte episcopii și dați celei noue.

48 comune greco-catolice române vor fi rupte, — cu 36.000 suflete!

Ziarele din Pesta dela 10 Iulie aduc următoarea știre:

Ministrul comun de externe (pentru trebile din afară ale Impărăției), a înștiințat azi officios pe ministrul președinte Lukács, că Sfîntul Scaun (Papa dela Roma) la propunerea comitetului de Propaganda Fide, și-a dat și el învoirea la înființarea Episcopiei greco-catolice maghiare și a Vicariatului din Săcuime! Și că, după decretul privitor la aceasta, hotărîrea sfîntului scaun a căpătat întărire și în formă de bullă papală (scrisoare sărbătorească dată de Papa), bullă pe care secretarul Curții papale a dat'o

azi în chip sărbătorec în mână ambasadorului austriac pe lîngă Curtea papală din Roma, principelui Schönburg.

Această știre a stîrnit bucurie mare în inimile maghiare, căci prin asta li s'a dat în mână unealta cu care să poată face crîncene supărări și stricăciuni națiunii române dela noi!

Că ce va urma, — ne prevestește întîmplarea cu Nemții dela Paks, despre care vorbim în articolul din fruntea foii de azi!

Vor iscodi patrioții noștri o mie și o sută de mijloace, de a ne strica, a ne învenina viața și în biserică. Parochiile greco-catolice maghiare vor fi copiii răsfățați ai guvernelor. Și agenții lui mișei, vor căuta mereu să afle prin comunele noastre răbăciți cari să ceară și ei în satul lor „parochie greco-catolică maghiară“ La început pe la margini, pe acolo pe unde Românii trăiesc amestecați cu ungurii și știu cît de cît ungurește, — apoi tot mai adînc prin ținuturile române curate, — așa cum vine boala începută dela marginile trupului, și înaintează tot mai spre inimă!...

Foile maghiare ne spun și cîte parochii și de unde vor fi rupte pentru a forma nouă episcopie:

Din episcopia gr.-cat. ruteană (Rutenii vorbesc limba rusaască!) dela Eperjes rup 8 comune! Din cea gr.-cat. ruteană de Muncaci rup 78;

din episcopia greco-cat. română a Orăzii rup 44 comune, — din cea gr.-cat. română de Gherla rup 4 comune. În cele 78 comune rutene azi să slujește poporului în limba lui ruteană, — pe viitor să va sluji în cea maghiară; căci acest popor, cel mai slab și prăpădit din toată țara, perzîndu și demult școlile și primînd școli de stat peste tot locul, a învățat ungurește, încît azi guvernul află că e plinită vremea a-i scoate limba ruteană și din biserică!

În cele 48 comune ale episcopiiilor gr.-cat. române, să slujește azi de preoți români, — pe viitor vor fi înlocuiți cu preoți unguri ori cel puțin maghiaroni.

Tot foile maghiare spun, că cele 127 comune ce să rup ca să formeze noua episcopie, duc cu cele 183.000 suflete. Din aceste 183.000 suflete numai 146.000 sunt „de limbă maghiară“, înțelege-o așa: 146.000 știu vorbi ungurește (Rutenii aceia perduți ca neam) iar restul de 36.000 suflete, chiar după mărturisirea foilor maghiare, sunt de altă limbă, adevărat nu știu ungurește! Aceștia sunt mai ales Români!

Iată dară, că deja din capul locului, dela întiul pas, ni să dă o lovitură simțită, ni-să rupe din inimă o bucată mare de carne viie, — pentru ca apoi să urmeze celelalte furături pe încetul, pe ascuns, în porțiuni mici, împreunate totdeauna cu mii de supărări și dureri sufletești!

Ce-i Vicariatul?

De-odată cu episcopia greco-catolică maghiară, să face în Săcuime un Vicariat greco-catolic maghiar! Ce-i asta? E simbul, din care să se dezvoalte o a doua episcopie greco-catolică maghiară, aici în Ardeal. Vicariatul să va întinde peste 4 comitate ardelenne, cele săcuiești și vecine lor, iar comunele greco-catolice ce să află azi în acele comitate, și cari azi să țin de metropolia gr.-cat. română dela Blaj, să rup din sinul acestei metropolii și să pun sub conducerea Vicarului greco-catolic maghiar!

Aceasta va fi o și mai simțită rușere, decît cea din celelalte dieșeze!

Cum e înșălat Papa!

— Care va fi limba de slujbă în noua episcopie gr.-cat. maghiară. Papa crede că cea veche greacă. De fapt va fi cea maghiară. —

În legătură cu articolul de mai sus, trebuie să scoatem și aceea la iveală, că papa așa și-a dat învoirea la înființarea Episcopiei gr. cat. maghiare, că aceea să aibă ca limbă liturgică, de slujba bisericăască, limba veche greacă — o limbă pe care aici n'o înțelege nici paiu cucului venit de prin Grecia. Papa a spus că limbi din cele vii, cari pîn'acum n'au figurat ca limbi de slujbă în biserică catolică, nu îngăduie, c'atunci toate popoarele vin și o cer pe a lor, și s'er sparge unitatea slujbei catolice care e una în toată lumea: în limba latină. Limba veche greacă o lasă, fiindcă aceea a mai fost în vechime și mai e în unele părți ale pămîntului, șadar are o îndreptățire istorică...

Papa va fi vrut să înpace și capra și varza: să facă pe voie guvernelor maghiare care îl bombardau de ani de zile cu cererea asta, dar își va fi zis: De intrat n'o să între mai nime în biserică în care să va sluji în o limbă pe care nime n'o pricepe!

Dar de-a fi voit să fie în acest fel politicos Sfîntul Părinte, — apoi n'a știut că cu ce vulpoi are de încru cînd e vorbă de politica ungurii!

Dar scrisoarea Papei nici n'a ajuns și la mîna lor, abia telegramă au despre ea, — și își și arată adevăratele ghiare! Foia lor ce stă aproape de guvern, Budapești Hir-lap, scrie în numărul dela 10 Iulie:

„Scaunul papal aduce limba greacă în biserică.

„Dar că viața de toate zilele cum va preluora, prefacă, această cucurire, — aceea atîrnă dela credincioși și dela preoți! Oăci doar și celelalte limbii vii ce mai sunt în bisericile apusene, încă au străbătut acolo mai mult prin obișnuință și volnicie, decît prin aceea că dela Roma le-ar fi sloboziti!”

Care va să zică, i-o spune verde de pe acum papei: „Că ce-o mai fi, și care limbă va intra într'adevăr în această biserică, nu mai atîrnă dela tine, ci dela credincioși și dela preoți!.. Iar aceia fiind maghiaroni pe sprinceană, vor viri ei și fără voia ta limba maghiară în slujba din noua episcopiei!

Acestui fel de politici a dat ascultare sfințitul Părinte.. Odată poate că ar dori să direcționeze ce a făcut, dar va fi prea tîrziu! Răul va fi prea înrădăcinat, stricăciunea prea înstăpînită printre noi și pasiunile noastre naționale prea crîncene! Și atunci nici Papa nu ne va mai putea ajuta. El, făcînd în bună credință ce face, nu știe încă în ce chip violează e înșelat de o bandă de politici din cei mai stricați în sufletul lor!

Din străinătate.

Turcia.

Din Turcia știrile sunt încă tot rele: revoluția din Albania, la care s'au alăturat și părți însemnate de trupe din oștirea regulată, nu s'a potolit. Guvernul a trimis trupe credincioase contra celor dezertate la revoluționari, și s'au dat crîncene încercări între răsculații și oștirile duse contra lor.

În 6 Iulie a fost lupta nouă, în care răsculații au pierdut 60 de morți și răniți.

S'au trimis trupe nouă în părțile Üsküb-ului, care au dus și tunuri cu ele.

— Incolo în armata turcească stările sunt tot mai tulburi, nemulțumirea între ofițeri să tot lățește, — așa că în-sași conducerea armatei nu mai e sigură de armată de azi pe mâine.

Războiul

între Italia și Turcia să urmează cu înverșunare.

Turcii nu să dau. Mincă din vreme în vreme bătăi, dar nu să dau. Să chiar vorbea zilele astea mult despre aceea, că puterile voesc să întrevină ca să se pună capăt războiului, anume așa, că Italia să se mulțumească cam cu jumătate din Tripolitania, iar partea cealaltă, zisă Cireneica, să rămînă Turciei și mai de parte. Dar Italiei i-să pare atîta prea puțin și nu vrea să se place păcii, Turciei i-se pare

prea mult și respinge și ea pacea.

Iar ofițerii din armatele turcești luptătoare în Tripolitania sub comanda viteazului general Enver-bei, au trimis acasă de știre, că ei, soldații de acolo, au pus jurămint, că și dacă guvernul va încheia pace, vor lupta mai departe contra Italianilor, — căci încheerea „păcii” cu pierderea țării, ei o socotesc drept „vînzare națională” pe care n'o vor recunoaște! Și ci-că și Arabii s'au alăturat la jurămintul Turcilor.

Așa: semne de pace sunt puține și slabe!

De pe cîmpul de luptă știrea cea mai nouă e, că generalul italian *Camerana* a telegrafat în 9 Iulie guvernului țării sale, că, după o luptă crîncenă de 12 ceasuri, care s'a sfîrșit cu o strălucită biruință asupra Turcilor, — el a cucerit *Misrata*! Din 9 Iulie steagul italian filăe pe cetatea acestui oraș.

Lupta s'a început dimineața la 4 ore.

Turcii și Arabii erau foarte bine întăriți în oaza lor asta, pe care nu o cucerise Italianii. Italianii au plecat cu toate trupele ce aveau în acest punct, asupra inamicului. În vreme-ce corăbiile de războiu făceau mișcări ca și cum ar cobori trupe pe țărni, prin ce au atras luarea aminte a Turcilor asupra acelui punct, — aripa, dreaptă a trupelor italiene a încunjurat aripa stîngă turcească și începînd războiul, a spart această aripă și pe la orele 9 dimineața, atacul a ajuns la baionete! Călărimea italiană, vestii bersaglieri, băteau cu tărie și greu, — și Turcii au început a fi scoși din întărituri și alungați! Grosul lor s'a retras în ordine, pas de pas, cîteva companii pușcau apărînd pe cele ce să retrăgeau, apoi cele retrase țineau focul până să retrăgeau cele din nainte.

După ce i-au alungat, — Italianii au intrat în oraș, și în mijloc de chlote de bucurie au pus steagul italian pe turnul cetății! Orașul *Misrata* are 12.000 locuitori. E punct însemnat.

Nenorociri de zburători.

Zborul prin văzduh cu mașina își are iară jertfele sale:

O jertfă, durere, ne privește mai de aproape și pe noi Români: e un viteaz ofițer din armata română, care săptămîna trecută, la un zbor a căzut cu mașina sa și a rămas îndată mort pe cîmpul de zbor.

A fost înmormîntat cu mare jale. Regele i-a trimis o medalie pe care i-au pus-o în ziua îngropării pe pept în sicriu, ca răsplată și recunoștință a capului armatei pentru bravura sa pe care a plătit-o cu viața!

— În Anglia căpitanul *Lorain* s'a înălțat cu mașina, ducînd și un

sergent cu sine. La 200 metri sus, mașina s'a stricat și a început a cădea peste cap prin aer. Cînd au sosit cei ce au alergat în ajutor, sergentul era mort, căpitanul mai răsufla, dar în curînd a murit și el.

Șezători literare la Sebeșul-săsesc.

Să trmite următoarea înștiințare: Așezămintele noastre culturale ș. a.: *Despărțămîntul „Asociațiunii”, Casina română și Reuniunea română de cîntări din Sebeșul-săsesc*, vor arangea împreună în decursul anului mai multe șezători literare, al căror program va sta din conferințe, declamări, cîntări și producțiuni teatrale. La aceste șezători literare pot lua parte toți membrii numitelor așezăminte, precum și acele persoane, cari vor primi invitații.

Avem onoare a încunoștința, că cea mai apropiată șezătoare literară se va ținea Vineri în 12 Iulie n. în sala cea mică sau în pavilionul de vară dela hotelul „*Leul de aur*”. Începutul la orele 2. Prețul de intrare: 50 fileri.

Sebeșul-săsesc, la 8 Iulie n. — Din ședința comitetelor unite.

Dela meseriașii nostri.

Cu plăcere am scos și scoatem la iveală, că în viața meseriașilor nostri români din loc, ca membri și secție a Reuniunii Economice, este de o vreme încoace, o mișcare viună, care ne arată că ei sunt bine înțelegători ai însemnătății pe care o au ca meseriași în viața neamului, sunt mîndri de breasla lor și voesc să o facă stimată tot mai mult și de celelalte pături sociale ale neamului. Urmînd pilda viună a celor dela Sibiu, și meseriașii nostri din Orăștie țin ședințe literare, arangează petreceri, producțiuni, și fac tot ce cred că e potrivit a-i apropia pe unii de alții, a-i ținea la oaltă și a-i înălța.

Cel mai nou semn de acest fel e lucrul de care s'au apucat: să-și facă un steag al secției lor, pe care, la zile însemnate, la prilegiuri sărbătorești, să l scoată și ducă cu fală în fruntea lor.

Steagul, care e foarte frumos și a cărui chip îl vom aduce în un număr viitor al „*Foii Interesante*”, va fi dat folosinței de Dumineca viitoare încolo, după ce înfi să va face sfințirea lui în chip sărbătoreț.

Iată invitația pe care meseriașii nostri o fac prin placatele puse prin oraș:

„Secția industrială a „Reuniunii Economice din Orăștie” invită la actul sfințirii steagului ei, care va avea loc Duminecă, în 14 Iulie n. 1912.

Program: 1. La orele 8 $\frac{1}{2}$ a. m., întrunire în localul „Secției” (Edificiul „*Ardeleana*”). — 2. La orele 9 $\frac{1}{2}$ a. m., plecare în corpore la bise-

rica gr.-or. și participare la serviciul divin. — 3. După serviciul divin sfințirea steagului. — La orele 11 excursiune în pădurea „*Grigori*” unde să va arangea petrecere cu joc împreună cu diferite jocuri de întrecere, cari se vor premia. — Insignii de participare la petrecere, de familie 1 cor., de persoană 50 fil. — La caz de timp nefavorabil excursiunea să amînă cu o săptămînă. — Comitetul. *Invitații speciale nu să fac!* Onoratul public să se privească prin aceasta de invitat!

Atragem cu drag luarea aminte a întregii noastre inteligențe asupra acestei sărbări a meseriașilor nostri, și o rugăm să iee parte în număr deplin atît la slujba Dzeiască și sfințirea din biserică, cît și la sărbarea din pădure.

Cum să abonează

„Libertatea”

cu adausele sale: „*Foia Interesantă*” și „*Bobîrnacii*”

Prețul foii „*Libertatea*” cu toate 3 adausele ei este pentru cîrturari 10 cor. pe an, 5 cor. pe $\frac{1}{2}$ an.

Economilor

o dăm cu următoarele prețuri scăzute:

„*Libertatea*” cu „*Foia Interesantă*” și „*Bobîrnacii*” împreună,

numai 5 cor. pe an!

sau 2 cor. 50 fil. pe jumătate de an!

Foia de glume „*Bobîrnacii*” să trimită numai economilor ce o cer și plătesc pentru ea 1 cor. pe an pe de-asupra. Economii cari vreau să le aibă dară toate 3 foile, trimit 6 cor. pe an.

Și mai ieftine

să dau celor cari cer cel puțin 5 rînduri de foi pe-o adresă: Acestora să dau: „*Libertatea*” cu „*Foia Interesantă*” numai 4 cor. 40 fil. (adeacă cu 5 rînduri de foi, pentru 5 abonați, cu 22 cor. pe an, sau 11 cor. pe jumătate de an). Sau cîte 5 cor. de cu foia de glume cu tot.

„*Foia Interesantă*”, singură:

„*Foia Interesantă*” pentru tineret, feciori și fete, trimitem și fără „*Libertatea*”, și anume:

Dacă ni se cer cel puțin 5 „*Foii Interesante*”, la un loc pe o adresă, merg osebite pe adresa cui le-a cerut, trimițînd 5 cor. pe an sau 2 cor. 50 fil. pe jumătate de an pentru ele.

Cei ce cer însă numai 2—3 „*Foite*” singure, aceia să se alătore cu bănuții lor la un cetitor care are „*Libertatea*” și le vom trimite foile lor în „*Libertatea*” lui, avînd ei a și-o duce dela el.

Binnevoitorii „*Libertății*” să se silască a cîștiga cît mai mulți abonați la „*Foia Interesantă*” cea atît de bună pentru trezirea dragostei de cetit în tineret și atît de ieftină.

Fiecare abonat al „*Libertății*” să-și țină de vrednicia sa, să aibă încă una ori două Foite abonate pentru unul ori doi cetitori din vecini. Face prin asta o slujbă de laudă neamului, culturii românești!

Din România.

Semne bune.

Ziarele din țară aduc mai nou o veste frumoasă:

Comuna București, are lipsă de un împrumut de 30 milioane Lei pentru mai multe clădiri nouă și prefaceri de folos obștești, cari vor înălța mult capitala română.

Țări mici ca România, ba și mai mari, ca Ungaria, cînd au lipsă de 20—30—50 milioane, să duc totdeauna pe piețele de bani din străinătate, mai ales din Franța, unde 30 milioane și se dau împrumut de marii bancheri, ca cum dă o bancă dela noi împrumut 30 de coroane.

De ce merg acolo după bani? Pentru-că în țară nu au bănci ori oameni singuratici, cari să le pună la îndemînă așa zece de milioane.

În țări cu bunăstare însă, împrumuturi de 50 și de 100 de milioane, să iau îndată de aci din țară, dela băncile țării și dela oameni singuratici ajunși mari bogătași.

Ungaria de pildă și azi, pentru 30—40—50 de milioane, trebuie să fugă meru la Viena, Paris, ori Berlin.

România a dat în timpul din urmă probe, că a trecut peste această stare de... sărăcie. Statul însuși demult nu mai face împrumuturi de așa, căci își încheie socotelile an de an cu frumoase prisosuri, avînd venite mai mari decît îi sunt cheltuelile!

Iar cazul de mai jos, ce s'a întâmplat cu împrumutul comunei București, — arată, că și cînd are lipsă de împrumuturi noue, nu e nevoie să mai alerge pe țică-mică în străinătate, — căci află puteri de bani în țara proprie, care să împrumute sume frumoase, fie statului, fie orașelor sau întreprinderilor mari.

Avînd dară Bucureștii lipsă de 30 milioane, — primăria a dat de știre obștei, că ea pune în vânzare obligațiuni pentru coperirea acestui împrumut. Băncile și bogătașii țării să se înștiințeze care alte obligațiuni ar cumpăra, adevărat se sume ar putea împrumuta orașului dintîi al țării, ca să vadă de e nevoie să alerge iară pe piețele streine ori că sunt și aci în țară banii de lipsă?

Băncile au stat pe loc. Ele au lăsat întîi să se înștiințeze cetățenii cu bani, și numai dacă va fi lipsă, atunci să dea și ele.

Și, lucru la care nimenea nu să aștepta: în câteva zile s'au înștiințat oameni cu bani, cari voiau să dea orașului împrumut, nu 30, ci 72 milioane Lei! Adevărat mai mult ca îndoit cît e de lipsă!

Foile din țară scot la iveală cu bucurie acest fapt, — căci el arată că bunăstarea în țară înflorește în chip îmbucurător.

În alt număr vom arăta cum înflorește și bunăstarea statului român.

Un rob omează pe soldatul de pază și apoi fuge.

O crimă îngrozitoare s'a petrecut Sîmbăta trecută seara la orele 5 și jumătate la închisoarea din Doftana (îngă București). Cîțva arestați, fiind ocupați cu vîrșitul camerei de vîrdă, unul dintre dînșii, Ilie Borneanu, z'is Borneanu, originar din Comana, punînd cîra pe aceea, că vrea să aducă un vas de adus apă din casa pompelor care să află într'o vâlcea, departe de 200 metri dela închisoare, a cerut voie ca să se ducă cu soldatul de pază la locul numit. Intrînd în casa pompelor, arestatul sare asupra soldatului Stoica Petre, originar din comuna Taroz, și scoțînd un cuțit îl rănește mortal la gît! Apoi desbrăcîndu se de haina de rob, Ilie Borneanu o rupse la fugă în hainele în care se găsea. Deși rănit mortal, soldatul a avut încă puterea ca să tragă două focuri de armă după criminalul.

Judecînd după urmele ce să vadă pe o depărtare de 200 metri, pe unde a fugit criminalul, se crede că el a fost atins de un glonte.

La orele 7 seara, soldatul a fost găsit mort în camera pompelor. Criminalul a pierit.

Correspondență.

Un preot harnic.

Parochia Bîia-maghiară devenită vacantă prin moartea fostului preot Ioan Horșla, a fost întregită din partea Prea Venerabilului consistor Metropolitan din Blaj în mod interimar prin tinărul preot Vasile Mărginean, originar din Ungurei.

Înainte de venirea noului preot poporul din această comună era rupt în mai multe partide. Văzînd preotul aceasta și știînd că în astfel de împrejurări nu poți face nimic bun și folositor, întîiul lui pas a fost acela, că neînțelegerile ce erau se le împace. Pe îngă o tactică cuminte și tratare blîndă, în scurt timp a reușit ca tot poporul să se unească iară frățeste, — rămînd doar la o parte un nemulțumit. Trecut odată preste pasul acesta cel mai greu, cu ușurință a putut îndeplini cîteva lucruri bune:

Văzînd preotul lipsa icoanelor din biserică, a făcut în biserică chemare pentru adunare de bani spre a procura icoane pe sama biserică. Chemarea făcută în firul unei cuvîntări foarte simțite, a făcut de s'a scris și adunat aproape 700 cor. pentru împodobirea casei lui Dumnezeu. Cumpărarea s'a început prin 2 icoane foarte frumoase pe iconostas. Și să urmează.

S'a înființat apoi în comună societatea „Mariană” cu scopul de a răspîndi și întări simțul religios moral și cercetarea biserică. Această societate are până acum preste 200 membri, avînd

fiecare membru datorința a cereta regulat biserică, a să mărturisă de două ori pe an și a plăti o taxă lunară de 20 fil, cari bani se vor întrebuița pentru procurarea celor de lipsă la biserică.

Băgînd de samă numărul mare de analfabeți (neștiutori de carte) din comună, s'a angajat și a instruit vre-o 25 băbați în scris și cetit. Și alte lucruri bune.

Văzînd poporul interesul mare ce îl arată preotul față de înaintarea lui pe toate terenurile, îl ascultă și-i urmează sfaturile binevoitoare.

Comuna noastră e comună mare și oamenii au stare materială bunășoară în asemănare cu alte comune, înse din lipsa de conducere bună și cu simț românesc, până acuma poporul sta zăpăcit atît în cele culturale, cît și în cele naționale! Dacă însă bunul Dumnezeu ne va ajuta și dacă preotul se va interesa tot așa precum sa interesat până acum, nu preste mult ne vom putea îli ca aceea, că comuna noastră va fi între comunele fruntașei!

Adevereste și întîmplarea aceasta că nu s drepte spusese unor oameni ce vad toate în negru, cări zic, că poporul nostru e neascultător, e așa, ba sa. Unde se află atari stări, nu e atîta de vină poporul, cît cei cari nu-l știu conduce, nu știu umbla cu el!

Ne bucurăm că noi în timpul de față avem popor bun, dacă și conducerea e bună.

Bitanul.

Vaporul „Imperator”.

Corabia împăratului Wilhelm.

Abia să liniștiră poveștile despre minunățiile ce încărcău vaporul „Titanic”, prin care Anglia voia să stea în fruntea tuturor vapoarelor din lume și ca goană repede pe mări, și ca strălucire și ca mărime, — și deja un vapor german e scos la iveală ca fiind mai presus și decum fusese minunatul Titanic! Germania să trage și în privința asta în degete cu Anglia cea puternică și bogată, cu „regina mărilor”.

La începutul lui Iunie s'a slobozit pe mare la Hamburg cel mai nou și minunat vapor al Germaniei, un vapor făcut după planul și gustul împăratului Wilhelm și care a și fost botezat cu vorba latinescă: „Imperator” (împăratul), — ca și cum ar vrea să zică: Eu sunt împărat pentru celelalte vapoare de pe mări, cari sunt simple muritoare...

Vaporul poartă în cap un vultur mareț și a fost slobozit în ape în mijloc de mari sărbări, la cari a fost de față și însuși împăratul Wilhelm. Iacă ce să vestește despre acest vapor:

Acum șase ani, împăratul Wilhelm a fost acela, care a îndemnat fabrica de vapoare „Vulcan” din Stettin, să înființeze în Hamburg o filială a fabricii, și să înceapă a construi monștri de mare (vase uriașe!) de oare-ce în Stettin, apele rîului Odera, nefiind potrivite a porni din ele, nu poate să facă corăbii mari de tot. Și Societatea dupăce împăratul i-a făgăduit sprijinul său, s'a mutat la Hamburg.

Aci și-a făcut planul, ca pentru înlesnirea călătoriilor la America, să se zidească un vas, care prin întinderile sale, prin siguranța, prin strălucirea și pompa sa, să pună îndărăt nu numai toate vasele mari germane, ci și toate vasele engleze!

Curînd s'au terminat planurile vasului „Imperator”, și acum doi ani și 3 luni s'au apucat de lucru, iar la începutul lui Iunie, acest monstru al mării, în greutate de 60.000 de măji, a fost lăsat încet în apele rîului Elba, ce duce în mare.

În adevăr, un vas mai mare ca „Imperator” n'a străbătut încă Oceanul Atlantic. Ori cine își poate face idee de măreția acestui vas, cînd vom spune, că nenorocitul Titanic, unul din cele mai mari vase până mai ieri, ar încăpea ușor în lăuntrul Imperatorului! Lungimea acestui vas este de 276 metri, lărgimea de 30 metri, iar înălțimea aproape de 50 metri, împărțită în unsprezece etajii (încăperi de locuințe pentru călători).

Vasul acesta poate duce deodată 4000 călători afară de una mie de oameni, care formează personalul de slujbă pe el. De tot 5000.

Sunt pe Imperator săli de mincare spațioase și înalte ca nealtele, grădini lungi de plimbare pe platformă, grădini cari te fac să crezi că ești pe o alee minunată din Berlin! Din dreapta și din stînga aleii, strălucesc ferestrele de arătare a fel și fel de prăvălii ale corăbiei.

Pe o galerie lungă sunt aranjate 100 mici locuințe, stînd dintr'un salon și un dormitor foarte strălucite, pentru milionarii! Un singur drum din Hamburg în America, în aceste locuințe va costa 10.000 de mărci.

Să va da o deosebită luare aminte petrecerii plăcute pe vapor: Să construește un teatru pentru 800 persoane. Apoi săli de gimnastică, de joc, de foots-ball și tennis-baie de înotare, un restaurant elegant, salon de joc, — într'un cuvînt tot ce să poate cere azi pe bani...

Voiajorii din clasa II a însă nu vor locui atît de comod ca aceștia din clasa I. Cei din a 2-a vor primi dormitoare mari și largi, cu aer mult, hrana lor de asemeni va fi mai bună și mai bogată decît în toate celelalte vase de până acum, fie germane, fie franceze, engleze, americane sau italiene.

Nu tot așa cei de pe clasa III. Ei vor trăi simplu și sărăcește, ca

și pe alte vase. Chiar de aceea tot mai mult s'a bagă de vină deosebirea asta între clasa I. și III-a. Și într-un oft adevăratul noroc este strălucirea milionarilor, ar trebui să se încunginre, ca sub același acoperiș să se adăpostească și mizeria cea neagră, care te face să mergi de silă la America, cu îmbuibarea celor ce merg de plăcere... În acest scop azi pe vase o sumă de gardieni vegheză ca nu cumva cei din clasa III-a să se arate celor din clasa I.

Acei cari vor călători pe vasul Imperator, vor putea să-și plece capul în mod liniștit spre odihnă, căci vasul e zidit cu grija și seriozitatea nemțască și chiar cu a împăratului Wilhelm.

Rînduirea măsurilor de bună pază a noului vas, să face sub controlul împăratului Wilhelm. Căci urmările potopului vasului Titanic nimeni nu le-a luat cu atîta grijă la inimă, ca însuși împăratul.

De aceea la porunca lui să iau măsuri, ca călătorii să fie în cea mai deplină singuranță pe „Imperator“.

NOUȚĂȚI

Concertul Mărcuș-Crișan la Orăștie.

Concertul dlor St. Mărcuș și I. Crișan, bursierii »Societății pentru fond de teatru român«, cu concursul doșoarei Aurora de Barbu, elevă a »Academiei Cesaru Regești de muzică din Viena« să aranjează la Orăștie în sala hotelului »Central« *Simbăta viitoare, în 20 Iulie n., la orele 8 seara.*

PROGRAM:

1. a) I. Cl. Iuga: »Tu te duci bade sărace... (doină); b) T. Brediceanu: »Mîndro de dragostea noastră... (doină), dl Stefan Mărcuș.

2. a) I. Cl. Iuga: »Duce m'aș cu luna 'n nor... (doină); b) T. Brediceanu: »Arde-mi-te ai codru des... (doină), dl Ionel Crișan.

3. a) G. Dima: »Somnoroase pășărele; b) G. Dima: »Curcile; c) G. Meyerbeer: Aria lui Urban d. o »Ugenoțli«, doșoara Aurora de Barbu

4. G. Verdi: Duett d. o. »Don. Carlos«, dnii St. Mărcuș și I. Crișan.

5. a) I. Scarlatescu: »Glas de clopote; b) C. Dima: »Cerule meu; c) R. Wagner: Romanța lui Wolfram d. o. »Tannhäuser«, dl Ionel Crișan.

6. Un număr la pian: dș. Aurora de Barbu. 7. a) I. Scarlatescu: »Spune-mi codrule vecine... b) G. Dima: »Seguidilla; c) R. Leoncavallo: Aria lui Canio d. o. »Bajazzo«, dl Stefan Mărcuș.

8. a) G. Donizetti: »L'Addio« (Duet), dș. A. de Barbu și dl I. Crișan. b) G. Verdi: Terzett din opera »Il Trovatore«. (Act. I.), dș. A. de Barbu, dnii St. Mărcuș și I. Crișan. Textul cîntărilor se vinde seara la cassă. — Bilete să găsească de vânzare la »Librăria Națională« S. Bornemisa și seara ca cassă.

Cea mai lungă domnie. Cu ziua de 5 Iulie n. Francisc Iosif I. ca împărat al Austriei a împlinit cea mai lungă domnie. Până acum domnise mai mult regina Victoria a Angliei, care în 20 Iunie 1837 se suise pe tron și a domnit până la moartea sa, 63 ani, 7 luni și 2 zile.

Împăratul Fr. Iosif, care în 2 Dec. 1848 și-a început domnia ca împărat al Austriei, cu ziua de 4 Iulie s. c., a ajuns în durata de tronare pe regina Victoria a Angliei, iar din 5 Iulie încoace Maj. Sa a atins lungimea de durată. Chiar și cu etatea a întrecut pe răposata suverană a Angliei, care trăise 81 ani 7 luni și 28 zile, iar M. Sa Monarhul nostru are astăzi (11 Iulie) 81 ani, 10 luni și 25 zile.

Ludovic XIV mai fusese 72 ani rege al Franței, dar ca rege independent domnise numai 54 ani, de oarece la începutul domniei — avînd abia etatea de 5 ani — stase sub tutorat.

Românașii noștri harnici.

Ne face o deosebită plăcere a vesti cetitorilor noștri din popor, că sunt tot mai dese și mai frumoase izbînzile pe cari fiii neamului nostru, duși la învățătură prin țări străine, le seceră în cea lume de străini și fac să fie laudați, și cu ei și prin ei și poporul nostru, din sinul căruia s'au ridicat.

Sunt așa de frumoase izbînzile iubitului nostru compatriot, inginerul Aurel Vlaicu, la marea întrecere din Viena, încît unii scriitori ai noștri, în însuflețirea lor, merg până a-i pune biruința alături de biruința lui Vasile Alexandri, cînd a ieșit la Montpellier (în Franța) el cel dintîi între toți poezii popoarelor latine, (Francezi, Italiani, Spanioli, Români), — ba alături de cutare biruință a armatei române asupra păgînilor la Plevna ori aiurea. Că numai atunci s'a vorbit așa de mult de hărnicia, cu armele ori cu peanș, a unor fii ai neamului românesc, cum s'a vorbit acum din privilegiul biruințelor lui Vlaicu la Viena!

— În același timp pe alte tărîmuri, tot pe cîmpul de muncă al minții, al sufletului, al culturii, — ne face plăcere vestea altor izbînde a unor harnici fii ai neamului nostru. Mai noue sunt: biruințele tinerilor noștri artiști Mărcuș și Crișan, elevi ai celei mai înalte școli de muzică din Viena, — cari la examenul de încheiere ce au dat astan, au fost amîndoi premiați, ca unul din cei mai buni elevi ai celei înalte școli. Și abia au gătat școala, și i au și luat în slujba lor două din operele (teatrele cu cîntăreț) cele mai însemnate germane! Au văzut acel strein talent prețios în tinerii români, iute s'au grăbit a le îmbia loc, slujbă, pîne, — să meargă să desfăteze lumea lor iubitoare de artă, prin cîntarea lor mălastră.

— Altă știre în același fel frumoasă ne vine din Berlin. Marele

Muzeu de artă industrială din Berlin, Viena și Londra, a scris concurs cu premii pentru o cupertă de masă frumos desemnată, după care apoi să se lucreze atari cuperte. Au venit sute de modele, desemnate care de care mai frumoase, mai istețe. Și numai trei, cele mai bune, au cîștigat premii. Și între cei trei cîștigători acolo în inima uriașei împărății nemțești, — cine era unul? *Un Român*: tinerul *George Mateiu* din Sibiu, fiu al frunțașei familiei Matheiu de pe vremuri din Sibiu. Dsa a cercetat școli înalte de desen și pictură în străinătate, avînd stipendii dela Principele de coroană Friedrich Wilhelm, care a văzut în tinerul Românaș un talent deosebit. L'a ajutat, căci familia lui, ajunsă în mari strîmtorări și lipse, nu-l mai putea ajuta, iar cererile după un stipendiu dela Români, i au rămas mereu nebagate în samă...

Azi vrednicul tiner lucrează orice lucrări de artă în pictură și grafică. Atelierul și-l are în Berlin S. W. 11. Hafenplatz 4. IV.

Acei frunțași Români cari ar dori ceva în această artă, să l-se adreseze la locul arătat, dîndu-i privilegiu a-și arăta și față de Români istețimea și lumina talentului sevr.

Sunt harnici Românașii noștri și mulți ne fac cinste chiar prin țări străine. De-am fi și noi vrednici și i am împărtași de luarea aminte ce o vrednicesc.

Lăcuste în Ungaria. Din Dobrișin se vestește, că în cea mai mare parte a comunelor din comitat, s'au ivit lăcustele în cățărimi uriașe.

Pentru înlăturarea primejdiei pricinuite de mulțimea acestor insecte, cari vin din Italia, s'au luat toate măsurile.

Respinși din America. Din Ellis Island vine știrea, că într-o singură zi au fost oprîți de a rămînea în America 430 de nenorociți, aduși de vaporul »Pannonia«. Toți aceștia se întorc cu acelaș vapor în Europa.

O ciudată vătămare a Maestății. E lucru mare a vătămarea cumva persoana Domnitorului țării tale! Indată te înhață procurorul, că este lege deosebită și espră, pe aceea, că de el să nu te atingi, ca să rămîna el ceva mai presus de ceialalți muritori, un fel de sfînt în țara lui.

Zilele astea s'a pertractat la Berlin un de tot ciudat proces de »vătămarea a Maestății«. Anume un funcționar al unei fabrici, socialist de simțăminte, și care de bună samă că nu e încîntat de stările de azi din statele europene, în cari unii sunt domni prea mari și alții — marea mulțime, — socotiți mici de tot, fiind în o zi în o cafenea cu mai mulți prieteni, așa în o clipă de întrecere, văzînd în față sa chipul de marmoră al împăratului Wilhelm II ca și cum

s'ar nita spre el de pe o poliță din părete, s'a dus la chipul de marmoră și l-a întors cu fața cătră părete, să nu să mai uite la el.

Hop! Procurorul a văzut în asta »vătămarea Maestății« și i-a tras proces, și — l'au judecat pe glumețul neamț, mă rog, la 4 luni arest de stat!

Prin asta, bine înțeles, împăratul Wilhelm s'a făcut mult mai iubit în ochii tuturor socialiștilor germani...

Probe cu revolverul lui Kovács Gyula asupra unui mort. Pe deputatul Kovács, care a pușcat în dietă asupra lui Tisza, l'au trecut în arestul tribunalului de care se ține, în Pesta, și acolo l'au așezat în spitalul tribunalului, până va fi deplin sănătos, ca să poată fi dus la judecată.

În pregătirea procesului contra lui, tribunalul a rînduit o probă ciudată, anume să se probeze puterea revolverului lui. Că trebuie că e o unealtă slabă acel revolver, întîi fiindcă nu nimerește unde dai cu el, a doua că și unde îl slobozi, de pildă în capul propriu, nu să bagă glonțul pe Tisza nu l'a nimerit, și pe Kovács însuși nu l'a omorît. Pa zdrobit un pic osul la tîmplă (ochiul mort) dar aci s'a și oprit...

Acum s'au pus să facă probă ou el, că de l'ar slobozi în un trup de om, adeocă așa cum era să fie slobozit în Tisza, — oare ar trece prin om și l'ar omorî ori ba?

„În acest scop în 6 Iulie e comisie de pricepuți în ale armelor s'a, dus cu revolverul lui Kovács la un spital, unde niște morți aveau să fie secționăți (tăiați pentru cercetare) de medici, și asupra unui trup de acela de mort, au dat cîteva focuri din revolverul lui Kovács, la depărtare de 10—12 pași, așa cum de departe era Kovács de Tisza în dietă. Și nici ei n'au nimerit! Sămn că Kovács avea în mână un piștol foarte prăpădit care nu duce unde îl îndrepti. Tisza de o știa asta nainte, să arăta și mai viteaz, și cînd Kovács pușca spre el, el s'ar fi ridicat în picioare și-i primea gloanțele rîzînd, ca un bun comedies, — nu să da pe spate alb în obraz ca varul, cum a făcut'o.

Balenă. De vre-o cîteva zile, scrie »Telegraful Rom« din Sibiu în numărul de Marți, se vede pe piața Herman un cort colosal american cu sorisoarea: »Vederea balenei«. Vizitînd cortul, vezi cel mai mare animal, care trăește în mare: o balenă. Balena are mărime de 22 metri 27 cm. și greutatea în starea vie circa 200 maji și e cu sînge cald. Este un uriaș de pește. Tot aci este și expoziția de diferiți monstri de mare și de unelte de pescuit. Explicația (tlcuire) științifică, se dă neîntrerupt vizitatorilor.

Vlaicu la Arad. Ziua de 14 Iulie, Duminecă ce vine, va fi zi de mari sărbări la Arad: *Vlaicu va sbera în aceea zi la Arad!* Va alerga o groază de lume să vadă zborul minunat al renumitului tiner român.

Tot atunci să țin și alte sărbări naționale: Punerea petri fundamentale pentru școala română de fete și sara concertul Mărcuș.

Toți citi numai pot, din tot jurul, să grăbească pe aceea zi la Arad!

Concertul Mărcuș la Hațeg. Daminecă, în 21 Iulie n. trupa de artiști: Mărcuș—Crișan—Aurora Barbu, vor concerta în Hațeg, cu acelaș program care îl publicăm pentru Orăștie (vezi noutatea cea dintâi azi). Concertul are loc în hotelul „La Mielul de aur”, la orele 8½, seara. După concert, joc,

Rugăm stăruitor pe toți Românii inteligenți, pe frații meserieși și poporul înțelegător, — să grăbească, atât la Hațeg, cât și la Orăștie și peste tot locul pe unde să înștiințeze concertele acestor artiști vrednici, — să iee parte în număr deplin, arătându-le prin asta buna prețuire și gustând cu o cale plăcerea de a asculta niște cîntăreți de frunte.

Abonații nostri

sînt rugați a grăbi cu trimiterea plății pentru feale, — căci numai numărul viitor (30) îl mai trimitem celor ce n'au plătit, apoi *oprim* foile!

Petreceri.

— „Reuniunea femeilor române gr.-or. din Hunedoara” invită la petrecerea de vară ce să va aranga Duminecă, în 14 Iulie st. n. 1912 în pavilionul de vară a Hot. „Mercar” din loc. Venitul curat să va transpune fondului „Reuniunii femeilor române gr. or. din Hunedoara”.

— Inteligența română din M. Ludoš și jur invită la petrecerea de vară ce o arangează Duminecă, în 4 August n. 1912 în salele hotelului „Central” din M. Ludoš. Venitul curat este destinat în favorul fondului cultural al școalei gr.-cat. din loc.

— Senatul școlastic gr. cat. din Habc invită la Petrecerea ce o va aranja la 14 Iulie n. 1912, sub conducerea dlui David Roman. Venitul curat e destinat școalei.

(Tipărită la streinii!).

Lunatecă. Guvernanta Hanna Mayer, de origine din Germania, într'una din nopțile trecute s'a sculat adormită și s'a urcat pe o zidire ce se clădește acum la gara din Teiuș. Nenorocita a căzut dela o înălțime de zece metri și a suferit rane atât de grele, încît dusă către spital, a încetat pe drum din viață.

Moarte. Emilia Fekete Ne-gruțiu a încetat din viață în 5 Iulie. n. la Lechința de Murăș, în etate de 23 ani. Dzeu s'o odihnească în pace.

Cartea de cetire pentru anii V—VI de școală de Dr. I. Stroia, Dumitru Lăpădat și Iuliu Crișan a primit aprobarea sub Nr. 234/912 consistorial și Nr. 45674/912 ministerial!

Hoțul dela Pian, despre care am scris în numărul trecut că a spart prăvălia lui Savu Florea, — a fost prins. E un fost servitor în sat, de fel din Tărtăria. Numai faptul că nu cunoștea starea lucrurilor prin casă, e a să mulțumi că n'a putut duce banii bisericii și alți bani ce erau acolo în apropiere de el, dar el nu i-a știut.

Searțe de muncitori. Din Anglia să vestește că zilele astea întimplindu-se exploziune (aprinde cu spargere) în o baie de cărbuni de lângă Genaby, — 25 lucrători au fost uciși acolo în sinul negru al pământului. În baie erau 160 lucrători și cei scăpați au putut fi mântuiți numai cu mari greutăți.

Morți de trăznet. În comuna Peterrev din comitatul Baci, descărîndu-se zilele astea o furtună puternică, secerătorii din o holdă s'au ascuns sub clăile de znoți, până trece povoini. În o clăie să băgase 3 fetișoare adunătoare. După furtună le-au aflat pe toate trei lovite de trăznet: una moartă, alta luptîndu-se cu moartea și cu ochii săriți din cap!, a treia amezită, zbătîndu-se fără știre de sinel — În comuna Mkehaza mai mulți lucrători s'au tras de furtună sub un copac. Un trăznet a lovit în copac și 18 oameni ce erau sub el, toți au căzut amezîți și au fost duși de acolo bolnavi acasă. — În Zenetény, altă comună în Ungaria, niște secerători adăpostindu-se sub o salcă, trei din ei au fost omorîți de trăznetul căzut asupra sălcii.

Tipografie românească în Lugoj. Cu data de 1 August a. c. se va deschide și în Lugoj o tipografie românească, care va purta numirea de «Minerva» și va fi așezată în școala veche a parohiei grort. române din Lugoj, la internatul de fete. Proprietarul tipografiei e dnul George Țăran, fost mai mulți ani conducător la «Tribuna» din Arad. Publicul românesc din Lugoj desigur va primi cu bucurie această știre, căci demult se simte lipsa unei astfel de întreprinderi românești. Credem că toți Românii de bine din acel ținut se vor grupa în jurul acestei tipografii, dînd lucrările lor noiei tipografii românești.

Lozuri norocoase. După cum ne comunică Banca-Centra din Budapesta, la tragerea din 25 Iunie a lozilor convertite dela Banca Hipotecară Ungară, au fost trase următoarele lozuri:

Seria 2108 Nr. 43 cu câștig de 100.000 c.			
2976	69	3.000	„
56	24	1.500	„
2401	82	1.500	„
2756	93	1.500	„

O declarație. Cetitorilor noștri le e cunoscută urta întimplare cu învățătorul Petru Ciucur din Secusigi (în Bănat) care a vătămat adînc și fără a fi avut nici o vină, familia cinstită a colegului seu Damian Sebeșan, — lucru despre care am scris în Nr. 23 al „Libertății”.

Fiindcă numitul învățător nu a desmintit (căci nu-l putea) uritul fapt, nici vre-o explicare care să-l spele cît de cît, nu i-a putut da, — 26 învățători din tractul Timișorii declară, că rup ori-ce legături cu el și nu-l mai cunosc de coleg și frate al lor. Iată declarația:

Subscrișii luînd la cunoștință fapta murdară a nevrednicului învățător Petru Ciucur, din Secusigi, față de fratele coleg Damian Sebeșan și stîmata dsale familie, desaproabăm urta faptă și provocăm pe Ciucur, ca din postul onorific de cassar al „Reuniunii învățătoresci”, ce-l ocupă, să abdică, dovedindu-se ca nevrednic de cinstea, ce i-s'a dat.

Pe un astfel de individ numit Petru Ciucur până nu se va putea desvinovați de învinuirile, ce i-s'au adus, și până nu va putea șterge pata pusă pe numele său prin foile „Poporul Român” din Arad Nr. 21 și „Libertatea” Nr. 23, nu-l mai putem considera de coleg, ci de o rușine a corpului învățătoresc din tractul Timișorii.

Timișoara, 6/19 Iunie 1912.

Învățătorii: Iulian Lucața, v. pres. Reuniunei Inv., Antoniu Nevrincean, not. desp., Traian Telescu, Atanasiu Baicu, Iosif Leu, Ioan Giuchici, Trăilă Pigli, Lazar Mircea, George Cloca, Mihai Iancu, Petru Zofu, Mihai Guțu, Iosif Ciorogar, Pavel Oproane. Stefan Murgu, Pavel Trailescu, Parascheva Murgu, Gerge Ioanovici, Stefan Stefan, Eutemiu Giurgeca, Stefan Crețu, Iulian Vulpe, Stefan Rancu Iovu Giolvezan, Alexandru Bodici, Simion Popovici.

Cărți aprobate. Ministrul a aprobat în ultimele lor ediții manualele de I. Vuia și anume: Abcdarul ilustrat sub nr. 130246/1911, Abcdarul sunetelor vii sub Nr. 42898/1912, Cetirea, clasa 2. Nr. 11585/1912, Limba română Nr. 5998/1912, Cetirea cl. 3 și 4 în ediția V. și VI., Nr. 16334. Sub opreliște este numai ed. III. dela 1908. Cetirea cl. 5 și 6 e sub aprobare. Maghiara Nr. 144621/1911 Geografia și Constituția Nr. 95581/1911, Aritmetica Nr. 4119/1911 Geometria Nr. 13171/1911, Fizica Nr. 148279/1911. Economia Nrul 10498/1912, Naturala e sub aprobare.

Caransebeș, 25 Iunie 1912.

(620) 8—3 I. Vuia.

POȘTA REDACȚIEI.

„Meseriașul” — Brad. Dă ne voce să nu scriem în foaie despre povestea aceluia placat. L'am trimis unui din cei pe cari îi interesează. Credem că numai lipsa de timp i-a silit să le facă acolo.

Cr. P. Celalalte 2 poczii le-am nimicit, aflîndu-le slab reușite. Cea trimisă acum mai nou, e slăbuță de tot.

C. G. Ghîșescu în Girad (America). Tabloul acela alui Cuza, nu să mai afle librăria îți va trimite altceva pentru bani

V. Oș. În Mes. E în ordine. S'a scris cum a spus pentru anul trecut. Cel de față e achitat. Mulțumim.

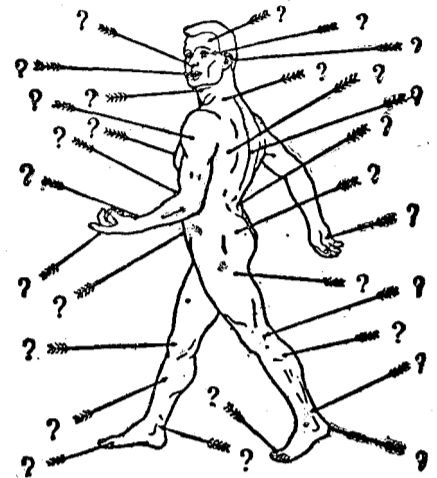
G. O. În Nădl. Fotografia de care spui, nu o găsim. Scrie-ne de nou: ce era și ce a fost scris despre ea? Din ce prilegiu ai trimis-o?

Oroianul. Te rugăm să ne scrii, că cosașii din vorbă au încrat ei în aceea Duminecă pe plată ori ca clacă? Căci atîrnă mult dela asta. Și: nu cumva e acolo obiceiul local a să face această

clacă? Până nu știm și acestea, nu putem publica. Căci de-a fost clacă, n'avem să ne amestecăm în lucru, de-au fost lucrători pe plată, — să se facă arătare la mai marii lui, pentru pildă rea de neținere a praznicului. — Peste tot noi cît putem ne ferim cu foaia de bălăcăreri personale. Fiînd gazeta noastră foaie națională, în întia linie asupra vieții naționale a oamenilor veghem și discutăm, îndrumăm și îndreptăm ori dogenim.

Te sargetează?

(340) (Al dureri?) 22—28

I. Fluidul Elza a lui Feller.

e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile re-pede și sigur, vindecă: reumă (spurc), slăbie de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorfeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și gît și morburii din curen. ori răceală, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco, II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, amețeală, rigăeli, haemoroide și alte centurbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim înș de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar. Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

Concurs.

Pentru pregătirea de planuri și preliminarare de spese la zidirea unei biserici nouă gr.-or. române în Orăștie, — să scrie prin aceasta Concurs cu premii, — și anume:

1 Un premiu de 800 cor. (opt sute cor.), care să va accorda planului care va fi aflat de comitet ca cel mai bun.

2. Un premiu de 400 cor. care să va da celui a cărui plan să va afla ca al doilea de bun.

Din celelalte planuri ce ar încurge, comitetul își rezervă dreptul a cumpăra pe acelea despre cari crede că i-ar fi de trebuință.

La pregătirea planurilor și preliminararelor de spese, e a să ținea samă de următoarele date:

1. Biserica să va zidi pentru a cuprinde 2000 (două mii) de persoane (cu cuprinsul corului și a galeriilor cu tot).

2. Prețul zidirii să nu treacă peste suma de 120.000 cor., incluzive padimentarea și partea de zid a timplii.

3. Fundamentul și briul au să fie lucrato în beton. Boltiturile în „rabitz”.

Zidurile au să fie tencuite pe din afară în tenciuală din praf de piatră.

Coperișul cu eternit.

4. Padimentul are să fie peste suprafața pământului, ridicat de 3 trepte. Treptele de piatră de granit.

5. Biserica să aibă cel puțin 2 intrări principale: una prin față (printre turnuri), alta în partea dreaptă.

6. Biserica să va zidi în stil oriental, cu motive românești, având două turle și o cupolă.

7. Lemnul de stejar necezar îl dă parochia.

8. Reflectanții au să facă 4 planuri orizontale, 2 secții și 2 fațade în două exemplare, divizorul 1 ex.

9. Terminul de înaintare a planurilor: 15 August n. 1912.

10. Numele autorului să înainteze în un plic închis, care să va deschide numai după alegerea planurilor.

11. Premiile să plătesc autorilor, după ce și Conzistorul va fi aprobat alegerea planurilor.

Din ședința dela 30 Iunie n. 1912 a Comitetului parochial gr.-or. român din Orăștie.

(623) 2-3

Rachiu de prune

din anul 1910, foarte bun și ieftin, să află de vânzare — ia

Adam A. Roșiu,

casar de bancă în GEOAGIU-(ALGYÓGY)

Concurs.

Pentru edificarea școlii gr.-cat. din Velcheriu (M. zó Velkér) propopiatul Pogăceleii, se scrie concurs de licitație, minuendă, ce se va ține în 16 Iunie a. c. st. nouă la 10 ore înainte de amiază.

Doritorii concurenți sunt datori a depune 10% cu vadiu înainte de începerea licitației minuende, dela suma ofertei lor, în bani gata ori în hirtii de valoare austro-ungare.

Senatul școlastic și rezervă dreptul de a alege dintre întreprinzători pe acele, — care ar prezenta garanție mai mare și s'ar vedea mai capace fără de a lua în considerație pe cel mai ieftin licitant, ori se va alia cu un întreprinzător de încredere, care va da senatului școlastic garanța cerată.

Planul, preliminarul, contractul, și condițiile de licitare, se pot vedea în cancelaria parochială din Velcheriu înainte de licitare în ori ce timp.

Velcheriu 24 Iunie 1912.

Oficiul parochial gr.-cat. al Velcheriului.

(621) 3-3

2 învățăcei

pentru măestria de pielărit, să caută și să primesc în-dată la

Arthur Schmidt, maeștru pielar în Orăștie, Strada ferarilor,

(623) 1-4

Aviz. Am onoare a a-duce prin aceasta la cunoștința onor. public, că am arangeat în piața Orăștiei o prăvălie de coloniale, fărină și produse, — în care nizuința mea va fi aceea, ca să servesc onoratul public în chip solid și cu prețuri favorabile.

Țin în depozitul meu fărină pentru pâne bună și pentru coacere de prăjituri, tărițe bune de grâu, cucuruz, fărină de cucuruz, și tot felul de articli de coloniale.

Rugind onor. public pentru spriginul să prețios,

sămnez cu toată stima

ABRAHAM MANÓ.

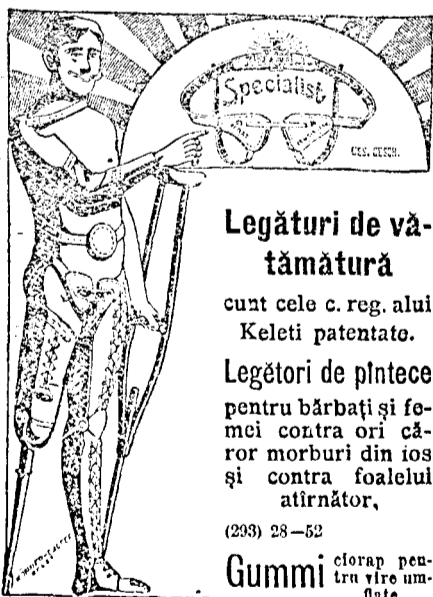
— Pentru orientarea onoratului public însemnez și aceea, că prăvălia mea din strada Romoșelului, o susțin și mai departe. (629) 1-3

Stîngini de vîndut,

crepați și necrepați, de stejar! — Prețul în pădure: cei crepați 18 cor., și cei necrepați 16 cor., stîngini (4 metri cubici). Fiind drumul foarte bun, să recomandă cu deosebire celor din apropiere, transportându-i cu carăle proprii; de altcum și gara să află în hotarul comunei „Mikeszása”.

Petru Nemeșiu, inv. Csicsóholdvilág, u. p. Mikeszása. (Alsófehér megye)

(619) 3-3

Legături de vătămătură
cunt cele c. reg. alui Keleti patentate.

Legători de pîtece
pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din ios și contra foalelui atirător.

(293) 28-52

Gummi ciorap pentru vîre umflăte.

Picioare și mini măestrite pe samsa celor am-piași (lătași).

Îndreptătoare de trup pentru umblat și spriginuit.

Corsete artificiale și spriginitoare.

Ținătoare oblu pentru cel creșcut și strîmb precum și ori-ce articli de lipsă în

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică:

I. Keleti, fabrică c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și îndreptătoare de trup.

Budapesta, IV. Koronaherez. u. 17. vidi

— Trimit catalog cu 8000 figuri, gratis! —

Fondată în 1878. Telefon 13-70.

Existență sigură

ca agent principal (secretar) oferă „Asociația Eseciană de Ajutorare Reciprocă”. — Oferte primim din toate orașele. A să adresa la Direcțiunea filialei pentru Ungaria: Timișoara (Temesvár) Str. Hunyadi Nr. 4. (Favorabilă și pentru penzionați)

(626) 1-2

Sigismund Dáné, maeștru și de mașini, lăcătuș și de mașini, din Orăștie, fiind cuprins cu alte lucrări, își face de vânzare sau de închiriat:

Casa Nr. 30 din Strada Romoșelului, împreună cu prăvălia mixtă aflătoare în ea; — apoi

1 moară mică de mână pentru măcinat sare, rîșniță;

1 moară de făină cu piatră de 30 toli, pentru mănare cu motor;

1 mașină mică de îmblătit sistem cu dinți, de mînat cu motor, — apoi

1 trier, 1 sfărîmător de cucuruz, 1 pompă pentru edificători.

Toate cu prețuri favorabile.

(624) 2-4

2 băieți,

absolvenți de 1-2 cl. gimn. ori civile să primesc imediat, în prăvălia subscrisului ca practicanți.

Cu stimă

Ioan D. Bârsan.

Seliște (com. Szeben)

(627) 1-3

Intravilan de vânzare în Barul mare.

In comuna Barul mare, (Nagybár, com. Hunedoarei) se află de vânzare un intravilan pe care se află

O C A S Ă

constătătoare din 3 odăi de locuit, o culină, o

boltă cu licență de trafică, timbre și sare, o crișmă cu licență deschisă,

magazin, pivniță, grajd, șopru mare și grădină, — cu un preț foarte moderat.

Adresa:

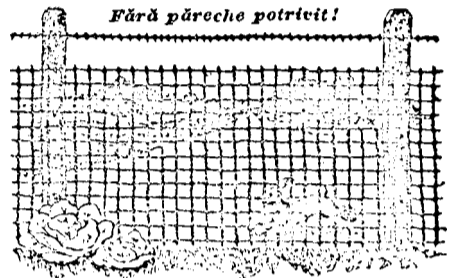
Rapaport József, Barul mare, (Nagybár Hunyad megye)

(606) 3-3

Garduri, tare ieftine!

Producele indigenă!

Fără păreche potriveit!

(518) Ugor de manual! 15-20

Numărute scrisor de mulțumită adevăresc că

Țesutura de drot „HUNGARIA“

e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețu pe metrul pătrat 30 illeri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de funii de drot

și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Üllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

== Serviciu prompt și conștientios. ==

Prima fabrică transilvană

ces. și reg. privilegiată

de casse de fier și oțel,

și

lăcătușerie de artă și construcție, instalată cu putere electrică.

E. PURECE

Sibiu — Nagyszeben.

Strada Faurului 19 (Schmidgasse)

(617) 3-20

== Catalog de preț gratis și franco. ==

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; împletituri de sîrmă: hirtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (540) tînicsea neagră și țincuită. 14-20.

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Mărgăritarul dintre toate cafele de cereale — este
Cafeaua de secară Perlă alui FRANCK.

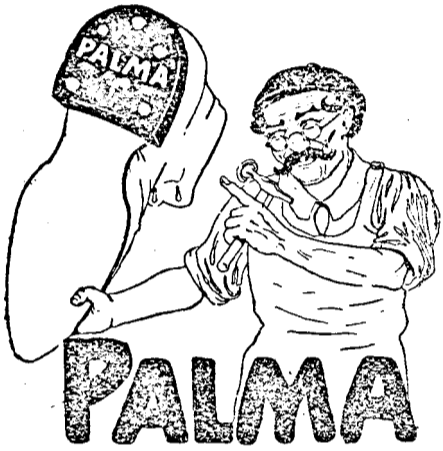
Fiecare înghițitură din ceașcă adevăratește
superioritatea acestei calități foarte fine!

La fiecare cafea de cereale se cuvine însă o mică porție de
Veritabil „FRANCK“: Aduș la cafea,

pentru a produce un gust complet, o culoare frumoasă și poftitoare. — Ambele sorturi să găsească de vânzare în fiecare magazin cu coloniale.

(614) 3-10

Cele mai bune călcîie de
gumii sunt călcîile:

(588) 8-0

Sfat și ajutor!

Celor ce suferă de ardere de stomac, pedeci de mistăire, infundare, și de boalele legate de acestea, le aduc lecurile

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY
nainte

Picăturile „Mariazell“.

Să afli în apotece. 6 sticlă 1.60, cor., încă 90 fil., 6 sticle cor. 5.80; 3 sticle mari cor. 5.30. Bani trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca C. Brády la „Regele Ungar“,

Wien

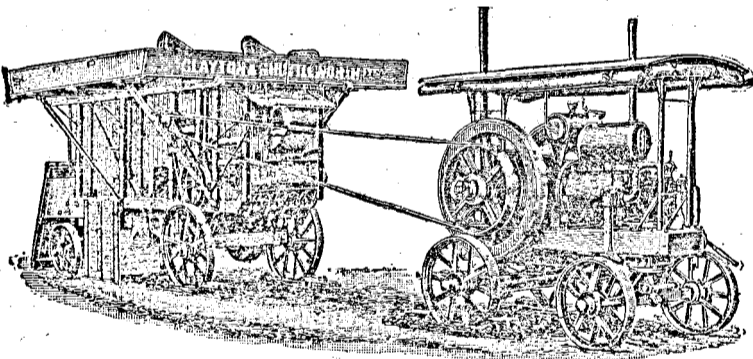
I. Fleischmarkt 2., Depot. 5-

Fii atenți la marca de scutire care reprezintă pe Sfta Maria dela Mariazell, pe pachetarea roșie și subscrierea ca pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă.

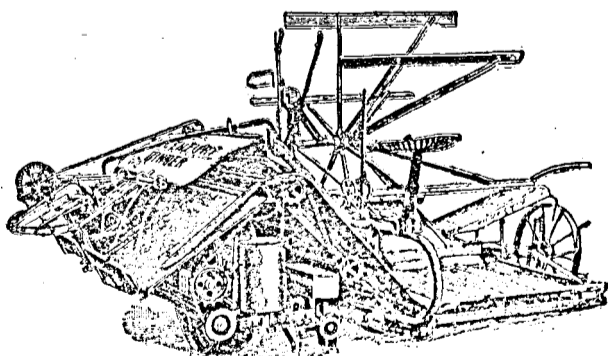
(503) 11-25.

Mașinile vestitelor firme:

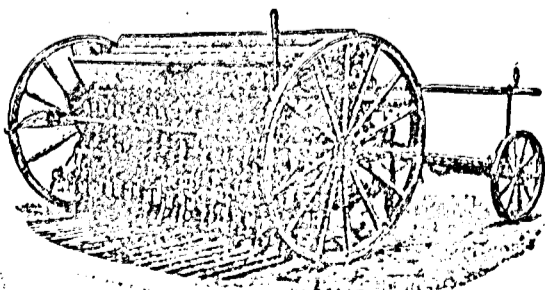
Glayton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

1. Mașină de îmblătit, cu motor.

2. Mașină de secerat și de legat znopti.

3. Mașină de sămănat.

(541)
I. 16-20

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.**
In **ALBA-IULIA** (Gyulafehérvár) și **SIBIIU**
Cereți catalog și oferte de prețuri!

Editor și redactor responsabil: Pompiliu Albu.

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahám Manó

(572) 10— Orăștie (Szászváros).

Mașină de treierat

cu Gepel minată cu 2 cai, în stare foarte bună, sistemul cel mai nou, abia 2 ani folosită, este de vânzare la:

Danil Panfilie

(612) 3-6 Szászsebes st. Mare Nr. 21

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEÁ**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 70 fil.,

Roșu 92 fileri.

Siller 62 fil.

Carbenet 100 fileri.

Vin roșu din 1911: 54—56 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 160

Rachie de comină, specialit. „ 2—

Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.

Prețurile sunt semnate după litru,

în fileri. Vinurile și rachiea să exp-

pează sub îngrijirea proprie, dela

50 litri în sus, cu rambursă.

Vase împrumutez pe timp de 2 luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEÁ,

proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 18-25

Greșală colosală

comite acela care nu a procurat, și la suferințele sale de reumă și podagră, la impunsături și junghieri prin spate și prin oase, folosește în loc de (556)10—10

Reparatorul Kriegner

ceva imitații. Recomandăm grabnic celor ce sufer de reumă sau alte morhuri provenite din curent, să folosească imediat

Reparator-ul lui Kriegner, care să prepare numai în

Apoteca **KRIEGNER**, Budapesta, Kálvin-tér,

și de aci e a să cere. 1 sticlă mică 1 cor.; sticlă mare 2 cor. Prin postă 5 sticle mici să trimiț franco pentru 5 cor., ori 3 mari pentru 6 cor.

E leac mai bun ca toate spiriturile sărate. După o singură frecare alină și stinge durerea.

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mîna întie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune,

curate. exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familială.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 10—50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generala de asigurare“
societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii **PARTENIU COSMA**, directorul-executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății. — Prospective, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA“.

(419) 14-28